
AN ROINN OIDEACHAIS AGUS EOLAÍOCHTA

LEAVING CERTIFICATE EXAMINATION, 2002

GREEK — ORDINARY LEVEL
(400 marks)

FRIDAY, 21 JUNE — AFTERNOON 2.00 to 5.00

A.

(The Greek army rests after fighting the Kardouchoi, but then discovers another enemy is waiting for it)

Ταύτην δ' αὖ τὴν ἡμέραν ἠύλισθησαν ἐν ταῖς κόμαις ταῖς ὑπὲρ τοῦ πεδίου τοῦ παρὰ τὸν Κεντρίτην ποταμόν, ὃς ὀρίζει τὴν Ἀρμενίαν καὶ τὴν τῶν Καρδούχων χώραν· καὶ οἱ Ἕλληνες ἐνταῦθα ἀναπαύσαντο ἄσμενοι ἰδόντες πεδίον.

τότε μὲν οὖν ἠύλισθησαν μάλα ἡδέως, καὶ τὰ ἐπιτήδεια ἔχοντες καὶ πολλὰ τῶν παρεληλυθότων πόνων μνημονεύοντες. ἑπτὰ γὰρ ἡμέρας, ὅσασπερ ἐπορεύθησαν διὰ τῶν Καρδούχων, πάσας μαχόμενοι διετέλεσαν, καὶ ἔπαθον κακὰ ὅσα οὐδὲ τὰ σύμπαντα ὑπὸ βασιλέως καὶ Τισσαφέρωνος.

ἅμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ ὄρωσιν ἵππεις που πέραν τοῦ ποταμοῦ ἐξωπλισμένους ὡς κωλύσοντας διαβαίνειν, πεζοὺς δ' ἐπὶ ταῖς ὄχθαις παρατεταγμένους ἄνω τῶν ἵππέων ὡς κωλύσοντας εἰς τὴν Ἀρμενίαν ἐκβαίνειν.

XENOPHON (70)

αὐλίζομαι: I encamp. ὀρίζω: I separate. ἀναπαύομαι: I rest. ἄσμενος: pleased. τὰ ἐπιτήδεια: provisions. μνημονεύω (+ Genitive): I remember. διατελέω: I complete. πέραν: on the other side. ἐξωπλισμένος: fully armed. ἡ ὄχθη: river bank.

B.

(A brief summary of how the Persian invasions were repelled by the Athenians and Spartans, but later in time these states fought against each other)

μετὰ δὲ τὴν τῶν τυράννων κατάλυσιν ἐκ τῆς Ἑλλάδος, οὐ πολλοῖς ἔτεσιν ὕστερον καὶ ἡ ἐν Μαραθῶνι μάχῃ Μήδων πρὸς Ἀθηναίους ἐγένετο. δεκάτῳ δὲ ἔτει μετ' αὐτὴν αὐθις ὁ βάρβαρος τῷ μεγάλῳ στόλῳ ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα δουλωσόμενος ἦλθεν. καὶ μέγαν κινδύνον παρόντος, οἳ τε Λακεδαιμόνιοι, δυνάμει προύχοντες, τῶν ξυμπολεμησάντων Ἑλλήνων ἠγήσαντο, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι, ἐπιόντων τῶν Μήδων, ἐς τὰς ναῦς ἐσβάντες ναυτικοὶ ἐγένοντο. κοινῇ τε ἀπώσαντο τὸν βάρβαρον οἳ τε Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ Ἀθηναῖοι.

δυνάμει γὰρ οὗτοι μέγιστοι διεφάνησαν. ἰσχυον γὰρ οἱ μὲν κατὰ γῆν, οἱ δὲ ναυσίν. καὶ ὀλίγον μὲν χρόνον ξυνέμεινεν ἡ ὁμαιχμία, ἔπειτα διενεχθέντες οἱ Λακεδαιμόνιοι καὶ Ἀθηναῖοι ἐπολέμησαν μετὰ τῶν ξυμμάχων πρὸς ἀλλήλους.

THUCYDIDES (70)

ἡ κατάλυσις: ending, removal. τὸ ἔτος: year. ὁ στόλος: expedition. ἠγέομαι (+ Genitive): I lead. ἡ δύναμις: strength, power. προύχω: I am chief, I excel. ἀπωθέομαι: I repel. ἰσχύω: I am strong. ἡ ὁμαιχμία: alliance. διαφέρομαι: I quarrel.

C.

(Iphigenia asks the Chorus, by their silence, to help her to escape with two friends)

ὦ φίλταται γυναῖκες, εἰς ὑμᾶς βλέπω,
καὶ τᾶμ' ἐν ὑμῖν ἔστιν ἢ καλῶς ἔχει
ἢ μηδὲν εἶναι καὶ στερηθῆναι πάτρας
φίλου τ' ἀδελφοῦ φίλτατης τε συγγόνου.
γυναῖκές ἐσμεν, φιλόφρον ἀλλήλαις γένος
σφίζειν τε κοινὰ πράγματ' ἀσφαλέσταται.
σιγήσαθ' ἡμῖν καὶ συνεκπονήσατε
φυγᾶς. καλόν τοι γλῶσσ' ὅτ' ἠπιστῆ παρῆ·
ὄρατε δ' ὡς τρεῖς μία τύχη τοὺς φίλτατους
ἢ γῆς πατρώας νόστον ἢ θανεῖν ἔχει.

EURIPIDES (70)

βλέπω: I look. τᾶμα: my affairs. στερέομαι (+ Genitive): I am deprived of. ἡ συγγόνος: sister. φιλόφρων: friendly. ἀσφαλής: reliable. σιγᾶω: I am silent. συνεκπονώω: I help. ἡ τύχη: chance, opportunity. ὁ νόστος (+ Genitive): return home to.

D.

(Odysseus makes the Cyclops drunk with wine and then gives a false name — “Nobody”)

Ὡς ἔφατ'· ἀντάρ οἱ αὖτις πόρον αἶθοπα οἶνον
 τρίς μὲν ἔδωκα φέρον, τρίς δ' ἔκπιεν ἀφραδίῃσιν.
 ἀντάρ ἐπεὶ Κύκλωπα περὶ φρένας ἤλυθεν οἶνος,
 καὶ τότε δὴ μιν ἔπεσσι προσηύδων μειλίχοισι
 “Κύκλωψ, εἰρωτᾶς μ' ὄνομα κλυτόν; ἀντάρ ἐγὼ τοι
 ἐξερέω· σὺ δέ μοι δὸς ξείνιον, ὡς περ ὑπέστης.
 Οὐτίς ἐμοί γ' ὄνομα· Οὐτὶν δέ με κλήσκουσι
 μήτηρ ἠδὲ πατήρ ἠδ' ἄλλοι πάντες ἐταῖροι.”
 Ὡς ἐφάμην· ὁ δέ μ' ἀντίκ' ἀμείβετο γηλεῖ θυμῷ·
 “Οὐτὶν ἐγὼ πύματον ἔδομαι μετὰ οἷς ἐτάροισι.”

HOMER (70)

πόρον: I gave. αἶθοψ: sparkling. ἀφραδίῃσιν: recklessly. ἡ φρην: mind, senses.
 προσαιδάω: I address. μειλίχος: soothing. τὸ ξείνιον: gift. ὑπίστημι: I promise.
 Οὐτίς: Nobody. νηλεής: ruthless. πύματον: last. ἔδομαι: I will eat.

2.

[100]

(i) Translate into English: (60)

ἔχοντος δέ οἱ ἐν χερσὶ τοῦ παιδὸς τὸν γάμον, ἀπικνέεται ἐς τὰς Σάρδις ἀνὴρ
 συμφορῇ ἐχόμενος καὶ οὐ καθαρὸς χεῖρας, ἐὼν Φρυξὸς μὲν γενεῆ, γένεος δὲ τοῦ
 βασιλῆϊου. παρελθὼν δὲ οὗτος ἐς τὰ Κροῖσον οἰκία κατὰ νόμους τοὺς
 ἐπιχωρίου καθαρσίον ἐδέετο ἐπικυρῆσαι, Κροῖσος δὲ μιν ἐκάθηρε. ἔστι δὲ
 παραπλησίη ἡ κάθαρσις τοῖσι Λυδοῖσι καὶ τοῖσι Ἑλλήσιν. ἐπεῖτε δὲ τὰ
 νομιζόμενα ἐποίησε ὁ Κροῖσος, ἐπνυθάνετο ὁκόθεν τε καὶ τίς εἴη, λέγων τάδε· ὦ
 ἄνθρωπε, τίς τε ἐὼν καὶ κόθεν τῆς Φρυγίης ἦκων, ἐπίστιός μοι ἐγένεο; τίνα τε
 ἀνδρῶν ἢ γυναικῶν ἐφόνευσας; ὁ δὲ ἀμείβετο· ὦ βασιλεῦ, Γορδίῳ μὲν τοῦ
 Μίδεω εἰμι παῖς, ὀνομάζομαι δὲ Ἄδρητος, φονεύσας δὲ ἀδελφεὸν ἐμειωντοῦ
 ἀέκων πάρεμι, ἐξεληλαμένος τε ὑπὸ τοῦ πατρὸς καὶ ἐστερημένος πάντων.
 Κροῖσος δὲ μιν ἀμείβετο τοιοῦδε· ἀνδρῶν τε φίλων τυγχάνεις ἔκγονος ἐὼν καὶ
 ἐλήλυθας ἐς φίλους, ἔνθα ἀμηχανήσεις χρήματος οὐδενός, μένων ἐν ἡμετέρου.

READING GREEK

(ii) Answer any four of the following questions. (Each question carries ten marks):— (40)

- Give an account of what happened to Croesus' son.
- Tell the story of Cleobis and Biton.
- Write a note on Solon.
- Give the **First Person, Singular Number, Present Tense** of these words underlined above:—
ἐκάθηρε; ἐγένεο; ἐλήλυθας.
- Describe the part played by Hermes in the Creation story.
- Explain the circumstances which led to the meeting of Odysseus and Nausikaa.

3. Answer **three** of the following questions. At least **one** question must be chosen from Section A and **one** from Section B. The **third** question may be chosen from **either** Section Section A or Section B. (Each question carries thirty marks):— [90]

A.

- (i) Give an account of the Sicilian expedition. How did it affect the outcome of the Peloponnesian War?
- (ii) Write an account of the March of the 10,000 (the Anabasis).
- (iii) Outline the main events in Alexander the Great's conquest of the Persian empire.
- (iv) Write briefly on **two** of the following:— Draco; Peisistratus; the Boule; ostracism.

B.

- (i) Give an account of the life and writings of Thucydides.
- (ii) Give a short account of the life of Sophocles. Briefly outline the plot of **one** of his plays.
- (iii) Describe the main features of the Parthenon.
- (iv) Write notes on **two** of the following:— Black Figure vases; the Delphic Charioteer; the Discobolus; Caryatids.